

Strijd om premierschap schaadt aanzien politiek

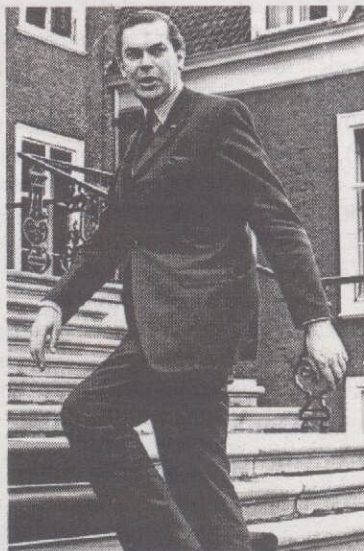
Volgens peilingen worden PVV en VVD in maart de grootste partijen. Dat de grootste partij altijd de premier moet leveren, is een ernstige politieke misvatting, menen **Sammy van Tuyll** en **Petra de Boevere**.

Er bestaat geen enkele staatsrechtelijke bepaling volgens welke de grootste partij automatisch de premier mag leveren. Premier wordt degene die door een Kamermeerderheid als zodanig wordt geaccepteerd. Er zijn verschillende kabinetten geweest die geleid werden door een premier die niet uit de grootste partij kwam.

Zo werd het kabinet-Biesheuvel I (1971-1972) geleid door een premier die afkomstig was uit de vierde partij in de Tweede Kamer, de ARP. Ook de premier van het kabinet-Van Agt-Wiegel (CDA-VVD) kwam niet uit de toen grootste Kamerfractie, de PvdA.

Strategisch

De opvatting dat de minister-president uit de grootste partij moet komen, is een politieke mythe met vaak nadelige gevolgen. Ten eerste leidt die mythe ertoe dat kiezers strategisch kunnen gaan stemmen. De kiezer stemt dus niet op de partij van zijn of haar voorkeur. Heel frustrerend, en het kan een deel van de ontevredenheid bij de kiezers verklaren. Dit bleek in 2012 toen veel kiezers strategisch hadden gestemd en drie maanden na de

▲ Premier Barend Biesheuvel was lid van de ARP. FOTO ANP

verkiezingen bleek dat de grootste twee partijen nog maar 46 zetels in de peilingen haalden.

Premierstrijd gaat ten koste van de inhoud en vergroot de kloof met kiezers

Ten tweede gaat een dergelijke 'premierstrijd' ten koste van de inhoud. In de media wordt immers vaak meer aandacht besteed aan wie de grootste wordt dan aan het inhoudelijke debat. Ook dit vergroot de afstand tussen kiezer en politiek.

Ten slotte maakt deze politieke mythe coalitievorming moeilijker, ten koste van de stabiliteit van de regering. Het enige vereiste voor een kabinet is immers dat dit het vertrouwen geniet van een Kamermeerderheid. Het kan dus net zo goed bestaan uit een coalitie van een aantal kleinere partijen, zonder deelname van de grotere partijen.

Het zou goed zijn als alle politieke partijen expliciet verklaren dat zij na de verkiezingen niet zullen streven naar een coalitie die automatisch door de grootste partij in de Tweede Kamer geleid wordt. Als maar voldoende partijen een dergelijke verklaring afleggen, kan deze staatsrechtelijke misvatting snel van de baan zijn.

Sammy van Tuyll en Petra de Boevere zijn beiden bestuurslid van de Liberaal Democratische Partij (Lib-Dem). De partij doet op 15 maart niet mee aan de verkiezingen.

onzin. Maar als hij aar wordt door een zwart

BRIEF VAN DE DA

Minister P geld wel h

'Ik wil niet dat miljoenen vrouwen de dupe worden van Trump' (interview met minister Ploumen, AD 18-2).

Ik kan maar niet wennen aan de pavloreactie van linkse politici om meteen het initiatief naar zich toe te trekken als ergens ter wereld weer eens de geldbuidel moet worden getrokken. Nu president Donald Trump de geldkraan van 600 miljoen dollar voor een abortusfonds heeft dichtgedraaid, zag Ploumen zich genoodzaakt om dat fonds over te nemen en daar met een snel-treinvaart alvast 10 miljoen euro aan belastinggeld in te stoppen, in de hoop